

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Europa-Kommissionens meddelelse ”Handel, vækst og intellektuel ejendom – Strategi for beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder i tredjelande”, KOM(2014) 389

1. Resumé

Kommissionen præsenterede den 1. juli 2014 en meddelelse indeholdende indsatsområder vedr. beskyttelse og håndhævelse af intellektuelle ejendomsrettigheder (IPR) i tredjelande.

En evaluering af Kommissionens ”Strategi for håndhævelse af intellektuel ejendomsret i tredjelande” fra 2004 har bekræftet strategiens relevans, men vist at den, blandt andet på grund af en betydelig teknologisk udvikling, ikke længere er tidssvarende.

I meddelelsen opstilles en revideret strategi for, hvordan man fremmer IPR og bekæmper krænkelse af disse i udlandet. Den reviderede strategi har til formål at sikre kontinuitet i forhold til den politik, som EU har fulgt siden 2004, ved at bygge på, hvad der fungerede godt, og styrke den i lyset af de betydelige teknologiske forandringer og IPR-relaterede nye udfordringer og sociale udviklingstendenser opstået i de sidste 10 år.

2. Baggrund

Kommissionen præsenterede den 1. juli 2014 en meddelelse, der indeholder en strategi for beskyttelse og håndhævelse af IPR i tredjelande.

Meddelelsen kommer efter, at Det Europæiske Råd i marts 2014 bekræftede betydningen af IPR som hovedkraften bag vækst og innovation og samtidig understregede, at bekæmpelse af varemærkeforfalskning og piratkopiering er nødvendig for at styrke EU's industrielle konkurrenceevne på globalt plan.

I 2004 præsenterede Kommissionen meddelelsen: ”Strategi for håndhævelse af intellektuel ejendomsret i tredjelande”, hvori der blev fastsat en bred ramme for bekæmpelsen af krænkelse af IPR i tredjelande samt specifikke tiltag, der siden er blevet gennemført.

Kommissionen har i 2010 evalueret 2004-strategien og bekræftet dens relevans. Afledt af denne evaluering blev det konstateret, at der inden for de seneste 10 år er sket en betydelig teknologisk forandring og en betydelig udvikling af arten og omfanget af udfordringer og risici i relation til IPR.

Det fremgår af meddelelsen, at IPR-intensive sektorer tegner sig for ca. 39 % af EU's BNP og for op til ca. 35 % af alle arbejdspladser, hvis man indregner de indirekte arbejdspladser. Det skønnes, at EU hvert år mister ca. 8 mia. Euro (ca. 60 mia. kr.) af sit BNP som følge af varemærkeforfalskning og piratkopiering og at de globale omkostninger vil kunne nå op på 1,7 billioner USD (ca. 9,3 billioner kr.) i 2015.

BRIK-landenes (Brasilien, Rusland, Indien og Kina) andel af verdenshandelen er steget fra 8 % i 2000 til 18,2 % i 2010, og det skønnes, at udviklingslandene vil tegne sig for næsten 60 % af det samlede BNP i 2030. Selvom udviklingslandenes forhold til IPR ændrer sig fra efterligning til kreativitet, så spiller varemærkeforfalskning, piratkopiering m.v. stadig en stor rolle. Kommissionen vurderer derfor, at det er nødvendigt at tilstræbe en bedre beskyttelse og håndhævelse af IPR i udlandet – navnlig hos EU's vigtigste handelspartnere.

Trods mere lovgivning på verdensplan har krænkelse af IPR nået et rekordniveau stærkt hjulpet af fx digital teknologi, der muliggør billig reproduktion af høj kvalitet i store mængder. Den internationale handel med varemærkeforfalskede og piratkopierede varer blev i 2008 anslået til at have en værdi på ca. 250 mia. USD (ca. 1.362 mia. kr.), hvilket udgør ca. 2 % af verdenshandelen.

3. Formål og indhold

Det overordnede formål med meddelelsen er at opstille en revideret og mere tidssvarende udgave af strategien fra 2004, for hvordan man fremmer IPR og bekæmper krænkelse af disse i udlandet.

Kommissionen vurderer, at IPR spiller en vigtig rolle for håndteringen af aktuelle globale udfordringer), samt at en pragmatisk og fleksibel tilgang for udviklingslandene vil betyde, at de kan udnytte deres potentiale mest muligt i forbindelse med deres egne intellektuelle aktiver og fremme integrationen heraf i den internationale handel, samtidig med at der opnås en øget samfundsvelstand.

I meddelelsen redegør Kommissionen generelt for ændringerne i de eksterne forhold siden 2004 strategien. Ændringerne blev identificeret i forbindelse med 2010-evalueringen. Under gennemgangen behandler Kommissionen særligt 8 områder:

- Håndhævelse af IPR.
- Offentlig debat af IPR
- Internettet og IPR
- Det potentielle bidrag til udviklingen af IPR.
- Vækstøkonomier og IPR

- Forskning, innovation og IKT (informations- og kommunikationsteknologi).
- Udfordringer forbundet med adgang til lægemidler.
- Miljømæssige udfordringer.

Kommissionen konkluderer, at det er hensigtsmæssigt at ajourføre 2004-strategien for at tage højde for den viden, man har indhentet fra 2010-evalueringen, og generelt tage de udfordringer op, der er gennemgået i meddelelsen, jf. ovennævnte områder.

Herefter gennemgår Kommissionen den reviderede strategi for IPR i forhold til tredjelande. Den reviderede strategi har til formål at sikre kontinuitet i forhold til den politik, som EU har fulgt siden 2004, ved at bygge på, hvad der fungerede godt, og styrke den i lyset af de betydelige teknologiske forandringer og IPR-relaterede nye udfordringer og sociale udviklingstendenser opstået i de sidste 10 år.

Kommissionen anfører, at der er behov for en bredere dialog om IPR med de berørte parter om IPR's rolle og betydning mv. Tilvejebringelse af bedre data og oplysning spiller en rolle heri. Kommissionen vurderer, at EU's manglende harmonisering på nogle områder inden for IPR kan vanskeliggøre EU's muligheder for at håndtere visse spørgsmål om IPR gennem forhandlinger med lande uden for EU, som eksempelvis forretningshemmeligheder.

I forhold til de multilaterale forhandlinger finder Kommissionen, at internationale forhandlinger om IPR i regi af WTO (Verdenshandelsorganisationen) og WIPO (Verdensorganisationen for intellektuel ejendomsret) kan være langvarige og præget af store udfordringer.

I forhold til de bilaterale forhandlinger finder Kommissionen det vigtigt at stille mod en bedre sammenhæng mellem IPR og andre politikker, eksempelvis at for lande, der konstant bryder internationale forpligtelser vedrørende IP-reglerne med alvorlige følger for EU, og hvor myndigheder ikke er villige til at samarbejde, kan Kommissionen overveje at begrænse disse landes deltagelse i EU-finansierede programmer.

IPR ekspertbistand til EU-rettinghavere i tredjelande, fx Kina, har stor betydning og muligheden for øget adgang hertil undersøges.

Kommissionen fremhæver endvidere, at listen over prioriterede lande, hvor rettighedshavere fra EU lider under utilstrækkelig beskyttelse og/eller håndhævelse af IPR, vil forsætte, da den sikrer en fokuseret og ressourceeffektiv tilgang.

For at håndtere de nævnte problemstillinger vil følgende strategiske indsatsområder blive taget op af Kommissionen:

1. sikre regelmæssig kontakt med alle interessentgrupper for at øge bevidstheden om og udstikke retningslinjer for politikken

2. forbedre dataindsamling og rapportering med henblik på at forbedre forståelsen af betydningen af IPR og virkningen af en krænkelse heraf; gennemføre regelmæssige undersøgelser for at opstille en liste over prioriterede lande, som er genstand for en særlig indsats fra EU's side
3. sikre, at EU spiller en stærk og kohærent rolle i internationale IPR-fora i tråd med Lissabontraktaten
4. fortsætte den multilaterale indsats for at forbedre de internationale rammer for IPR, herunder ved at tilskynde til yderligere ratificering af gældende traktater; fremme ratificeringen af relevante IPR-traktater i alle EU-medlemsstater
5. sikre, at kapitler om IPR i bilaterale handelsaftaler giver tilstrækkelig og effektiv beskyttelse af rettighedshavere og retter op på centrale svagheder i partnerlandenes IPR-ordninger, samtidig med at forpligtelserne over for tredjelands udviklingsniveau tilpasses
6. sikre, at Kommissionen kan anvende tvistbilæggelsesmekanismer eller andre afhjælpende foranstaltninger i tilfælde af krænkelse af EU's rettigheder i henhold til internationale aftaler
7. fortsætte og om muligt øge dialogen om intellektuel ejendom (IP) med centrale tredjelande; anvende handelsmæssige og politiske drøftelser på højt niveau som løftestang til at sikre fremskridt på identificerede IPR emner
8. skabe og fremme bevidstheden om egnede programmer i relation til intellektuel ejendom med henblik på teknisk bistand til tredjelande, herunder eventuel anvendelse af fleksibilitet inden for IP; højne ekspertisen hos de relevante organisationer i gennemførelsen af programmer for teknisk bistand
9. etablere stærkere forbindelser mellem Kommissionen, medlemsstaterne og EU's erhvervsliv for direkte at kunne støtte erhvervsdrivende i at håndtere IP-relaterede problemer, øge netværksarbejdet og koordineringen af tiltag mellem EU og medlemsstaternes repræsentationer i tredjelande
10. tilstræbe bedre sammenhæng mellem IPR og andre politikker, f.eks. overveje at begrænse deltagelse i eller finansiering af specifikke EU-finansierede programmer på tilstrækkelig alvorlig og klart afgrænsede sager og forbedre sammenhængen mellem Kommissionen og medlemsstaterne i tredjelande omkring dette mål
11. fortsætte bistand til rettighedshavere (ved hjælp af projekter, som f.eks. *IPR helpdeske*), og overveje en eventuel udvidelse heraf samt en yderligere udstationering af IPR eksperter til centrale EU-delegationer.

Meddelelsen suppleres af en EU-handlingsplan, der fokuserer på, hvordan de intellektuelle ejendomsrettigheder håndhæves på det indre marked samt af ud-

viklingen af et tættere samarbejde mellem toldmyndighederne i EU og i tredje-lande.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Ikke relevant.

6. Gældende dansk ret

Ikke relevant

7. Lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv lovgivningsmæssige eller statsfinansielle konsekvenser.

8. Samfundsøkonomiske konsekvenser

Meddelelsen har ikke i sig selv samfundsøkonomiske konsekvenser.

9. Administrative konsekvenser for erhvervslivet

Meddelelsen har ikke i sig selv administrative konsekvenser for erhvervslivet

10. Høring

Meddelelsen har været sendt i høring i EU-specialudvalget for Konkurrenceevne, Vækst og Forbrugerspørgsmål samt i bred ekstern høring med frist den 22. august 2014. Der er i alt indkommet 23 høringssvar, hvoraf de 11 indeholder bemærkninger til meddelelsen.

Danmarks Rederiforening anbefaler, at der arbejdes videre hen mod fælles intellektuelle ejendomsrettigheder globalt, således konkurrencen forvrides mindst muligt og hilser Kommissionens strategi om at øge håndhævelsen af IPR i tredje verdenslande velkomment som et skridt i denne retning. Danmarks Rederiforening retter opmærksomhed mod, at internationale patentregler er at foretrække, at det er godt, at kontrollen med IPR skærpes i tredje verdenslande, samt at foreningen kan være bekymret for, at danske redere og skibsbyggere kan importere dele til deres skibe, som er kopivarer, uden de selv er bevidste om det.

Danske Idébaserede Lokale Elektroniske Medier (DILEM) henviser til høringssvar fra deres europæiske samarbejdsorganisationer FEB og CMFE. DILEM anfører, at de generelt i forhold til EU ønsker så ensrettede regler som

muligt, samt at de ønsker tilladelseshaver i tredjeland og tilladelseshaver i EU så god beskyttelse som muligt.

Danske Maritime støtter udarbejdelsen af en EU-strategi vedrørende beskyttelse og håndhævelse af IPR i tredjelande. Danske Maritime lægger størst vægt på de initiativer i meddelelsen, der kan bidrage til at dæmme op for IPR-overtrædelser, der opstår, når virksomheder handler indbyrdes. I Danske Maritimes optik er de mest relevante initiativer i meddelelsen: Styrket samarbejde med myndigheder i tredjelande, herunder toldmyndigheder, om håndhævelse af IPR; mere ambitiøse bestemmelser om IPR beskyttelse og håndhævelse i de frihandelsaftaler EU forhandler; samt øget indsats fra såvel Kommissionens som medlemsstaternes side for at bistå europæiske virksomheder, der oplever IPR-krænkelser i tredjelande.

Danske Teatres Fællesorganisation (DTF) bemærker, at organisationen er enig i Kommissionens indsatsområder, som beskrevet i meddelelsen.

Dansk Industri (DI) bemærker, at rammerne for beskyttelse af IPR p.t. varetages i en række konkrete initiativer, men at det er DI's opfattelse, at håndhævelsen af IPR ikke nyder samme positive opmærksomhed. DI hilser det derfor velkomment, at Kommissionen i sin strategi lægger op til at tage den udfordring alvorligt. DI fremhæver fem indsatsområder som særligt væsentlige: En prioritering af indsatsen på baggrund af indsamlede data; EU skal spille en stærk rolle i internationale IPR-fora; Konkrete og tilpassede IPR-kapitler i alle handelsaftaler; Specifik adressering af svagheder i tredjelandes IPR-beskyttelse og – håndhævelse; Etablering af yderligere IPR Help Desks; Opbygning af IPR-kompetencer og – kapacitet på EU's repræsentationer. DI bemærker, at EU's indsats for at forbedre beskyttelse og håndhævelse af IPR i tredjelande ikke kan stå alene, men må komplementeres af en øget indsats i EU for at forhindre varer, der krænker IPR, i at få adgang til EU. DI beklager derfor stærkt, at SKAT i Danmark har nedlagt Task Force Varemærkeforfalskning.

IFPI Danmark (musikselskabernes brancheorganisation) bakker op om Kommissionens initiativtagen til at styrke indsatsen på dette område. IFPI Danmark støtter op om høringssvar og bemærkninger fra RettighedsAlliancen vedrørende initiativer på internationalt plan.

Landbrug & Fødevarer deler Kommissionens opfattelse af, at IPR er en af hovedkræfterne bag fremtidens vækst og innovation og en afgørende faktor for at sikre EU's fremtidige konkurrenceevne og beskæftigelse. Landbrug & Fødevarer finder, at vigtigheden af, at EU arbejder for at sikre beskyttelse af den viden, som opbygges i EU-landene, ikke kan overvurderes. Landbrug & Fødevarer er enig i EU's strategi på dette område og støtter de indsatsområder, som Kommissionen har udpeget som de vigtigste. Landbrug & Fødevarer er især glade for at se, at Kommissionen vil fortsætte og om muligt øge dialogen om IPR med centrale tredjelande, og at Kommissionen vil fortsætte og forhåbentligt styrke den eksisterende bistand til EU-rettinghavere i tredjelande.

Lægemiddel Industri Foreningen (Lif) byder Kommissionens tiltag i retning af bedre beskyttelse og håndhævelse af IPR i tredjelande velkommen. Lif anfører, at håndhævelse af IPR i tredjelande er en stor del af de aktuelle udfordringer, som rettighedshavere står overfor, når de forsøger at beskytte eller håndhæve deres IPR, samt at den nye strategi for "Handel, vækst og IP" vil bidrage til at støtte EU-innovation og den økonomiske konkurrenceevne. Lif påpeger, at Kommissionens nye strategi er en reminder om, at der er mange faktorer, der påvirker i forhold til problematikken vedr. adgang til medicin på verdensplan, samt at disse for det meste ikke er relateret til IPR.

RettighedsAlliancen er glade for, at der arbejdes konstruktivt fra Kommissionens side på at sikre et velfungerende marked for kulturprodukter. RettighedsAlliancen er enig med Kommissionen i, at der er behov for at øge indsatsen mod IPR-kriminalitet inden for EU såvel som i forhold til tredjelande. RettighedsAlliancen er også enig i, at en effektiv indsats på dette område skal favne både håndhævelse såvel som oplysning.

Samrådet for Ophavsret og Koda er enige i, at der er behov for bedre data til belysning af omfang og konsekvenserne af IPR-krænkelser, og bemærker, at disse data kan bruges til at øge interessentgruppers engagement og forbrugernes bevidsthed om de mere generelle konsekvenser af IPR-krænkelser. Samrådet for Ophavsret og Koda anfører, at navnlig krænkelser via Internettet har betydning på det ophavsretlige område. Samrådet for Ophavsret og Koda støtter generelt de tiltag, Kommissionen nævner, herunder navnlig inkorporering af IPR og håndhævelse heraf i EU's handelsaftaler. Samrådet for Ophavsret og Koda støtter også overvejelserne om at begrænse deltagelse og finansiering af specifikke EU-programmer for lande, der bryder eller ikke er samarbejdsvillige med hensyn til internationale forpligtelser vedrørende IPR.

Følgende indkomne høringssvar indeholdt ikke bemærkninger til meddelelsen: Dansk Byggeri, Datatilsynet, De kunstneriske og kulturelle uddannelsesinstitutioner under Uddannelsesministeriet, Forbrugerombudsmanden, Forenede Danske Antenneanlæg (FDA), Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen, Rigsrevisionen, Sikkerhedsstyrelsen, Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering (STAR), Syddansk Universitet, Trafikstyrelsen, Økonomi- og Indenrigsministeriet.

11. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Der er ikke kendskab til andre landes holdninger til meddelelsen.

12. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter intentionerne i Kommissionens meddelelse, der adresserer vigtige emner inden for IPR i internationale og globale sammenhænge.

Regeringen er enig med Kommissionen i, at det er vigtigt at sikre gode rammer for IPR – også uden for EU – for at fremme innovation, vækst og konkurrencedygtighed, hvorfor der til stadighed bør være fokus på at forbedre mulighederne for at beskytte og håndhæve IPR i tredjelande.

Regeringen støtter derfor de af Kommissionen foreslåede indsatsområder herunder særligt, at det sikres, at kapitler om intellektuelle ejendomsrettigheder i bilaterale handelsaftaler giver tilstrækkelig og effektiv beskyttelse af rettighedshavere, at regelmæssig kontakt med alle interessentgrupper sikres for at øge bevidstheden om og udstikke retningslinjer for politikken, samt at bistand til rettighedshavere i relevante tredjelande fortsættes.

Regeringen er endvidere positivt stemt overfor, at Kommissionen vil øge dialogen om IPR med centrale tredjelande.

Regeringen finder, at Kommissionens rolle i internationale IPR-fora, som eksempelvis WIPO, skal følge de almindelige principper for Kommissionens kompetence i internationale fora.

Regeringen hilser velkommen, at Kommissionen fortsat vil forbedre dataindsamling og rapportering med henblik på at forbedre forståelsen af betydningen af IPR, hvilket er i god tråd med intentionerne bag etableringen af det europæiske observationscenter for krænkelse af intellektuelle ejendomsrettigheder.

13. Tidligere forelæggelse for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.